

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN „LA PATRIE“	DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „DAS VATERLAND“	THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER “THE FATHERLAND.”
--	---	---

№ 27 (463)

Нядзеля, 5 ліпеня 1959 г.

ГОД ВЫДАЊНЯ 13

Змарнаваная нагода

НА МАРГІНЭСЕ ЖЭНЭЎ СКАІ КАНФЭРЭНЦЫІ МІНІСТРАЎ ЗАМЕЖНЫХ СПРАВАЎ

Распачатая 11-га траўня й перарваная 20 чэрвеня на тры тыдні Жэнеўская канфэрэнцыя міністраў замежных справаў Задзіночаных Штатаў Амэрыкі, Вялікабрытаніі, Францыі й Савецкага Саюзу пры ўдзеле з правам дарадчага голасу прадстаўнікоў урадаў Заходняй і ўсходняй Нямеччыны была выкліканая новай савецкай афэнзывай на Бэрлін і намаганьнямі й пасярэдніцтвам Вялікабрытаніі. Мэтай гэтай канфэрэнцыі было прыгатаваньне ґрунту для канфэрэнцыі на найвышэйшай узроўні шэраў пералічаных дзяржаваў, канфэрэнцыі, якой ужо ад даўжэйшага часу дамагаецца Хрушчоў, хочучы гэтым падняць свой прэстыж як унутры сваёй краіны, гэтак і вонка яе. Яму ходзіць не пра вынікі такой канфэрэнцыі, але пра прапагандовы эфэкт, каб потым магчы хваліцца, што вось, ня глядзячы на неаквоту заходніх дзяржаваў адбыць такую канфэрэнцыю, ён змог яе вымусіць, а эўэнтualьныя ўдачы такой канфэрэнцыі запісаць на конта сваіх заслугаў, а віну за ейны правал зваліць на заходнія дзяржавы.

Заходнія дзяржавы, за выключэньнем Вялікабрытаніі, адносіліся неахвотна да хрушчоўскага задуму спатканьня на найвышэйшай узроўні, зусім правільна ўважаючы, што такая канфэрэнцыя пры ведамай савецкай стратэжыі й тактыцы для Захаду ня прынясе нічога пазытыўнага, затое для Хрушчова станецца ўдзячнай прапагандовай трыбунай. Прэзыдэнт Айзэнгаўэр усьцяж заляўляў, што ён толькі тады згодзіцца адбыць такую канфэрэнцыю, калі папярэджаючая яе канфэрэнцыя міністраў замежных справаў прынясе пазытыўныя вынікі, якія давалі-б цьвёрдую надзею, што і канфэрэнцыя на найвышэйшай узроўні ня будзе толькі пераліваньнем з пастога ў парожняе.

Бэрлінскі крызыс пачаўся, як ведама, 27 лістапада 1958 году, калі Савецкі Саюз звярнуўся да заходніх вялікадзяржаваў з ультыматыўнай нотай, што калі яны на працягу шасьці месяцаў ня згодзіцца на разьвязаньне ў духу савецкіх вымагаўняў бэрлінскага пытаньня, дык Савецкі Саюз пасля ўплыву гэтага тэрміну, г. зн. 27 траўня 1959 году перадаць свае акупацыйныя правы ў ўсходнім Бэрліне ўраду г. зв. Нямецкай Дэмакратычнай Рэспублікі, які ў сваю чаргу пяройме ў свае рукі справу доступу заходніх дзяржаваў і Нямецкай Фэдэральнай Рэспублікі да заходняга Бэрліна. Зусім ясна, што ў такім выпадку ўсходня-нямецкія ўлады або забаранілі-б заходнім дзяржавам паддзяляць кантакт з заходнім Бэрлінам або на такі кантакт згадзіліся-б пад умовай вызнаньня камуністычнага рэжыму, накінутата Савецкім Саюзам. Савецкая прапанова разьвязаньня бэрлінскага пытаньня, выказаная ў успомненай ноте з 27 лістапада 1958 году, зводзілася да таго, каб із заходняга Бэрліна зрабіць вольны горад і вывесці адтуль усе акупацыйныя заходнія войскі.

І адна і другая разьвязка абазначала-б поўнае выцесьненьне заходніх дзяржаваў із заходняга Бэрліна й фактычнае ягонае прылучэньне да, г. зв. Нямецкай Дэмакратычнай Рэспублікі. Таму няма нічога дзіўнага, што заходнія дзяржавы былі змушаны супрацьпаставіцца савецкім патрабаваньням, бо ў працiўным выпадку яны страцілі-б на карысьць Саветаў заходні Бэрлін, а разам з ім трацілі-б свой аўтарытэт і прэстыж ня толькі ў вачох нямецкага народу, але і ўсяго вольнага сьвету. Таму заходнія дзяржавы выказалі, як і заўсёды перад гэтым, сваю згоду на разьвязаньне бэрлінскага пытаньня толькі ў сувязі з разьвязаньнем пытаньня цэлае Нямеччыны, якое мела-б выразіцца ў задзіночаньні ўсяе Нямеччыны шляхам воль-

ных выбараў пад наглядом міжнародных органаў. Але такія выбары няўхільна прывялі-б да вызваленьня ўсходняе Нямеччыны з пад савецкага панаваньня, а таму Крэмль на такі плян ня можа згадзіцца. Гэткае вось гэнэза канфэрэнцыі міністраў замежных справаў у Жэневе.

Першая фаза Жэнеўскай канфэрэнцыі, якая трывала цэлых шэсьць тыдняў, абсалютна ніякіх пазытыўных вынікаў не дала. Таму зь ініцыятывы міністраў заходніх дзяржаваў і была яна перарваная, каб, — як было сказана ў афіцыйным камунікаце — даць Саветам час прастудыяваць прапановы заходніх дзяржаваў. Другая фаза канфэрэнцыі мае распачацца 13-га ліпеня, але, судзячы паводля ейнае бясплоднае першае фазы, цяжка спадзявацца, што канфэрэнцыя скончыцца памысьным або прынамся няшкодным для Захаду пагадненьнем. Калі-ж, аднак, да нейкага пагадненьня і дойдзе, дык толькі коштам капітуляцыі Захаду й выйграшам Саветаў.

Незалежна ад таго, што канфэрэнцыя ў першай сваёй фазе напрыывала да ніякага пагадненьня, то, аднак, у працэсе паўтарамесячных нарадаў дастаткова сталася яснай пазыцыя абодвух працiўных бакоў і ня менш дастаткова высьвілася, што кожны з бакоў можа заахавацца для дасягненьня нейкага пагадненьня ў пытаньні Бэрліна. Дык які-ж тады агульны білянс першай фазы Жэнеўскай канфэрэнцыі?

Індыя змагаецца супраць камунізму

У індыйскім штаце Керал, дзе ад 1957-га году пры ўладзе знаходзіцца камуністыя, праводзяцца арышты і расстрэлы ўдзельнікаў мірных антыўрадавых дэманстрацыяў. Апошнім часам працiўнікі цяперашняга камуністычнага ўраду ў двух месцах сталіцы штату Трывандрам наладзілі чарговую дэманстрацыю. Паліцыя арыштавала 1200 чалавек. Паводля неафіцыйных вестак, агульны лік арыштаваных ад пачатку кампаніі пасыўнага супраціву камуністычнаму ўраду, пачатай 19 дзён таму апазыцыйнымі групамі, цяпер дасягае ўжо 20 тысяч чалавек.

Керал — адзіны з 14-ці штатаў Індыі, дзе ў выніку выбараў два з палавінай гады таму ўлада перайшла ў рукі камуністых. У вапошнія тыдні насельніцтва штату актыўна выказвае сваё незадавальненьне існуючым рэжымам. Камуністычная паліцыя разганяе мірныя дэманстрацыі з дапамогай зброі; у вапошнія дні было забіта 14 чалавек і больш за 100 паранена.

Індыйскі часопіс «Тоўт» надрукаваў артыкул, прысьвечаны палажэньню ў індыйскім штаце Керал. Дзеяньні камуністычнага ўраду Кералі аўтар параўноўвае зь дзеяньнямі вуворскіх камуністых у часы Ракошы. Часопіс піша:

«Індыйская камуністычная партыя, якая мэтадамі гвалту й ашуканства кіруе Кералай — гэта неадлучная частка таго самага гэтак званата сацыялістычнага лягэру, кіраўнікі якога ня спыняюцца перад тым, каб забіваць работнікаў у імя ідэалёгіі, якую яны называюць «ідэалёгіяй работніцкай клясы». Мова, якой карыстаецца цяпер у Кералі прэм'ер камуністычнага ўраду, — гэта тая-ж мова, якой гаварылі здушальнікі свабоды ў Вугоршчыне. У Кералі, як і ў Вугоршчыне, камуністыя называюць реакцыянерамі, змоўшчыкамі або агентамі замежных імперыялістых усіх, хто выступае супраць камуністычнага рэжыму. Але колькасць гэтых так званых реакцыянераў у Кералі настолькі вялікая, што камуністычны ўрад не адважваецца правесці новых выбараў.

Нажаль, гэты агульны білянс для Захаду адмоўны, а для Саветаў — карысны.

Адказваючы на ультыматыўную ноту Хрушчова ў справе Бэрліну з 27 лістапада 1958 году, заходнія дзяржавы занялі цьвёрдую пазыцыю й асьветчылі, што: 1. ня будуць весці ніякіх нарадаў пад савецкай прэсіяй; 2. ня вызнаюць і ня будуць вызнаваць усходня-нямецкага рэжыму, які ня выражае волі нямецкага народу й зьяўляецца сілаю накінутым Савецкім Саюзам; 3. ня будуць весці гутарак у справе Бэрліну ў вадарваньні ад цэласьці нямецкае праблемы.

Апіраючыся на гэтыя тры асноўныя прынцыпы, і распачалі заходнія міністры канфэрэнцыю ў Жэневе. Але ў працэсе самой канфэрэнцыі, у сувязі зь няўступлівай пазыцыяй Саветаў і падціскам Вялікабрытаніі, заходні фронт паступова мякчэў і хістаўся, тады калі савецкі фронт увесь час заставаўся нязмэнным.

Ня глядзячы на частыя асьветчаньні прэзыдэнта Айзэнгаўэра, што ня можа быць ніякіх перамоваў пад савецкім ціскам, канфэрэнцыя ў Жэневе ўсё-ж адбывалася ў згущанай і напружанай атмасфэры пагрозаў і ультыматыўных заяваў Хрушчова. Праўда, Хрушчоў, баючы, што Захад гэтак пагрозаў не паляхаецца, хутка змякчаў свае патрабаваньні, а нават браў іх назад, тым ня

(Заканчэньне на 2-ой бач.)

БОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUSČYNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkauščyna“ („Das Vaterland“), (13 b) München 19, Schliessfach 69.

Druck. „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Ц а н а : Нямеччына: на год. — 14,— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.; ЗША і Канада: на год — 8,— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 м. Ангельшчына й Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл. Бэльгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.; 20 фр. Аргентына: 80 пэз.; 45 пэз.; 25 пэз.; 2 пэз. Перасылка лётніцкай поштай каштуе падвойна. Падвойны нумары каштуюць падвойна. Паддзіночны нумары газэты разам з «Каласкамі» ўважаюцца за падвойныя.

Банковое копто: Zeitung „Bačkauščyna“, Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

Другі Прэзыдэнт Нямецкай Фэдэральнай Рэспублікі Др. Гайнрых Лібкэ

Новы Прэзыдэнт Заходняй Нямеччыны

Пасля сканчэньня прадугледжанай канстытуцый кадэнцыі першага пасьляваеннага прэзыдэнта Нямецкай Фэдэральнай Рэспублікі прафэсара Тэадора Гойса, 1-га ліпеня сёлета адбыліся ў заходнім Бэрліне выбары новага прэзыдэнта, другога пасля апошняе вайны й атрымання поўнае суверэннасьці Заходняй Нямеччынай. Згодна з канстытуцыяй, выбары праводзіла Фэдэральнае Сабраньне, якое складаецца з Фэдэральнага парламенту (Бундэстагу) і прадстаўнікоў паасобных краінаў Нямецкай Фэдэральнай Рэспублікі, якое налічвала 1038 выбіральнікаў.

Былі выстаўленыя тры кандыдаты на становішча прэзыдэнта: 1. фэдэральны міністар выжыўленьня, сельскае гаспадаркі й лясоў **Др. Гайнрых Лібкэ** ад партыі Хрысьціянскіх Дэмакратаў (ЦДУ); 2. віцэпрэзыдэнт фэдэральнага парламенту **праф. Карло Шмід** ад Сацыял-Дэмакратычнай Уартыі (СПД). 3. **Др. Макс Бэкер** ад Вольнай Нямецкай Партыі (ФДП).

Пернае галасаваньне не дало ніякіх вынікаў, бо ніводзін з кандыдатаў не атрымаў абсалютнай большыні галасоў (Д-ру Лібкэ не хапала ўсяго трох галасоў), зьвяз гэтага было праведзенае другое галасаваньне, у выніку якога быў выбраны прэзыдэнтам Др. Лібкэ большыню галасоў. Лічбовыя вынікі другога галасаваньня былі наступныя: **Др. Гайнрых Лібкэ — 526 галасоў; праф. Карло Шмід — 386 галасоў; Др. Макс Бэкер — 99 галасоў; аддадзена пустых галасоў — 22.** Новавыбраны прэзыдэнт абойме сваё становішча й распачне ўрадаваньне 15 верасьня сёлета.

Гайнрых Лібкэ нарадзіўся 14 кастрычніка 1894 году ў Энггаўээн (Заўэрлянд), як сын дробнага селяніна й рамесніка.

Р. С. На ўнівэрсытэтах у Боне, Бэрліне й

Мюнхэне студыяваў Лібкэ гэадэзію (землямераньне), сельскую гаспадарку, будаўляную тэхніку, а так-жа пabочна філязофію і адміністрацыйнае права. Палітычную дзейнасьць распачаў Лібкэ ў 1931 годзе, калі быў выбраны дэпутатам у прускі краёвы парламент. Прыход да ўлады Гітлера перарваў ягоную палітычную дзейнасьць, і Лібкэ аддаўся прафэсійнай працы. Пасля 1945 году ўступіў ён у партыю Хрысьціянскіх Дэмакратаў і ўзнавіў сваю палітычную актыўнасьць. На займаным да апошняга часу становішчы міністра выжыўленьня й сельскае гаспадаркі знаходзіцца Лібкэ ад 1953 году. За ягонныя заслугі ў галіне сельскае гаспадаркі прызнаў яму ўнівэрсытэт у Боне тытул ганаровага доктара. Ён таксама ўзнагароджаны вялікім крыжам ордэну заслугі.

Выбар Д-ра Гайнрых Лібкэ на нямецкага прэзыдэнта ў заходнім сьвеце быў прыняты з задавальненьнем, хаця без асаблівага энтузізму. У гэтым нічога няма дзіўнага, бо Др. Лібкэ, займаючы міністэрскія рэсорт прафэсійнага, а не палітычнага характару, ня мог быць шырока ведамым у міжнародным жыцці. Савецкі Саюз, як і трэба было спадзявацца, зарэагаваў на выбар Др. Лібкэ вейстра нэгатыўна. У камэнтарах ТАСС, між іншым, чытаем наступнае: «Новы фэдэральны прэзыдэнт Лібкэ зьяўляецца гарачым прыхільнікам реакцыянага палітычнага курсу Адэнаўэра. Ён бароніць інтарэсы мілітарыстычных і рэваншыстаўскіх колаў Заходняй Нямеччыны, якія імкнуцца прадаўжаць за ўсюкую цану палітыку сілы».

Як успаміналася на пачатку, выбары прэзыдэнта адбыліся не ў сьняжаныя сталіцы Нямецкай Фэдэральнай Рэспублікі — Боне, але ў старой агуль-

(Заканчэньне на 2-ой бач.)

Бела - чырвоная гармонія

Увесну сёлета ў Нямецкай Федэральнай Рэспубліцы адкрылася дакументальная выстаўка «4 дзесяцігодзьдзі камунізму». Выстаўка гэтая задуманая, як контр-удар па бальшавіцкай прапагандзе, што ня сьціхае ні на хвіліну, бамбардуючы вольны сьвет падтасаванымі дадзенымі аб «дасягненьнях» савецкае ўлады ў СССР.

Кажны прызнае, што задума ў прынцыпе шляхотная й карысная. Таму няма дзіва, што ідэя зарганізаваньня такога выстаўкі знойшла падтрымку такое важнае арганізацый як «Міжнародны камітэт абароны хрысьціянскае культуры», да якога належаць сусьветна вядомыя дзяржаўныя дзеячы розных заходніх краінаў. Пры адкрыцьці выстаўкі выступалі прадстаўнікі заходня-нямецкага ўраду. Ужо гэтага хвіліла, каб выклікаць афіцыйныя пратэсты савецкага ўраду.

І вось выстаўка езьдзіць па Заходняй Нямеччыне з аднаго вялікага цэнтру ў другі, прыцягваючы нямала наведвальнікаў. Мяркуючы па афіцыйным назове яе — «**Эўрапейская дакументальная выстаўка**» — трэба думаць, што плянуецца яе паказваць і ў іншых краінах Заходняе Эўропы.

Што-ж, з гэтага трэба толькі цешыцца, — падумае сабе непайнфармаваны глыбей эмігрант. — Ці-ж гэта не карысны пачын?

Нажаль, такое задаваленьне вельмі-ж і вельмі перадчаснае.

Перад намі — брашура-суправаднік у нямецкай мове да выстаўкі. На тытульнай бачыне чытаем, што выдала гэтую брашуру ЦОПЭ («Центральное Объединение Послевоенных Эмигрантов». Гартаем далей, і даведваемся, што арганізатарам выстаўкі зьяўляюцца СБОНР (Союз Борьбы за Освобождение Народов России), «Объединение жертв коммунизма» і тое-ж ЦОПЭ. Інакш кажучы — тры расейскія арганізацыі.

НОВЫ ПРЭЗЫДЭНТ ЗАХ. НЯМЕЧЧЫНЫ

(Заканчэньне з 2-ой бачыны)

нанямецкай сталіцы Бэрліне. Супраць гэтага вайстра пратэставалі як усходня-нямецкі камуністычны рэжым, гэтак і Савецкі Саюз, які ў пратэстацыйнай ноце да заходнянямецкага ўраду й заходніх вялікадзяржаваў назваў гэты крок «правакацый». У сувязі з гэтым капітулянты й панікёры на Захадзе не хавалі свайго страху, што ў дзень выбараў можа дайсьці да грозных інцыдэнтаў і што выбарная дэманстрацыя ў Бэрліне можа перашкодзіць далейшаму ходу Жэнеўскай канфэрэнцыі. Гэта, аднак, на Немцаў ня мела ніякага ўплыву, і яны ад правядзеньня выбараў у сваёй старой сталіцы не адмовіліся. Тымчасам выбары прайшлі спакойна і бяз ніякіх інцыдэнтаў. Правядзеньне прэзыдэнцкіх выбараў якраз у Бэрліне было заманіфэставаньнем адзінства Нямеччыны й нямецкага народу.

Ст.

Якія-ж мэты ставіць выстаўка? Паслухаем насамперш самых арганізатараў: «Чатыры дзесяцігодзьдзі камунізму — гэта ня толькі гістарычны адрэзак часу. Для народаў, паняволеных камуністычнай дыктатурай, гэтыя 40 гадоў зьяўляюцца трагічнымі. Пра трагедыю гэтых народаў і ў **першую чаргу расейскага народу**, расказвае нашая дакументальная выстаўка «Чатыры дзесяцігодзьдзі камунізму».

Мы ўважаем зусім натуральным, што Расейцы хочучь паказаць перад вольным сьветам у першую чаргу трагедыю свайго ўласнага народу — гэта іхнае права й нацыянальны абавязак. Ніхто-ж ня можа пярэчыць, што і расейскі народ пацярпеў ці мала ад бальшавіцкае дыктатуры. Калі-б выстаўка была вытрыманая ў такіх рамках, ніхто — у тым ліку й прадстаўнікі нерасейскіх народаў СССР — ня мог-бы мець ніякіх засьцярогаў. Так — калі-б...

Выстаўка пачынаецца лютаўскай рэвалюцыяй і канчаецца пасляваенным пэрыядам. У правадніку да выстаўкі лютаўская рэвалюцыя прадстаўляецца, як рэвалюцыя дэмакратычная. Ня будзем пярэчыць — што тычыцца Расейцаў, дык гэта праўда. Але-ж варта прыгадаць, што апрача Фінляндыі й Польшчы, часовы расейскі ўрад ня прызнаў ніводнаму нерасейскаму народу былое царскае імперыі права на самавызначэньне — нават права на аўтаномію. Ці мог тады гэты ўрад разьлічваць на сымпатыі нерасейскіх народаў?

Пасля захопу ўлады бальшавікамі ў Расеі нерасейскія народы паставіліся адмоўна да бальшавізму й першыя пачалі змаганьне супраць яго — ня толькі за сацыяльную справядлівасьць, але й за нацыянальную незалежнасьць, права на якую не прызнавалі ў той час ні белыя, ні чырвоныя Расейцы.

Як-жа прадстаўляецца гэтае змаганьне на выстаўцы паводля брашуры-правадніка?

«21 лістапада 1917 году... донскі (казакі) ўрад абвесьціў аб няпрызнаньні ім савецкае ўлады й пераняў поўную ўладу ў свае рукі... Таксама і ўсе іншыя казакія землі ня прызналі цэнтральна-расейскае савецкае ўлады.

«...20 лістапада... была абвешчаная Украінская Народная Рэспубліка. На Каўказе...» — і г. д.

Зьвернем увагу перш за ўсё на той факт, што аб тым, што ўсе гэтыя народы — уключна зь беларускім — абвесьцілі **незалежныя** рэспублікі — у брашуры не знаходзім ні слова. Арганізатарам выстаўкі такое прызнаньне не пралезла праз вусны. Але гэтага яшчэ мала. Гаворачы аб антыбальшавіцкім змаганні **Казакаў, Украіны і народаў Каўказу**, аўтары брашуры падсумоўваюць яго так: «Такім чынам, адразу ў першыя тры дні пасля ўстанаўленьня савецкае ўлады ў **цэнтральнай Расеі**, уся **паўдзённая й паўдзённа-ўсходняя Расея** адмовілася прызнаць яе й зарганізавала **цэнтры супраціву бальшавізму**...» І далей: «Супраціў **украінаў** (Randgebiete) занепакоіў савецкую ўладу...»

Што скажаце на гэта, чытачы? Як вам падабаецца такая тэрміналёгія? Тут ужо ня то што «русский дух», а — выбачце, чытачы — вялікадзяржаўніцкі смурод... характар выстаўкі цяпер хіба ясны кажнаму.

Ды гэта ня ўсё. Калі ўжо гаварыць аб «украінах», дык чаму, апісваючы роўспуск бальшавікамі расейскага ўстаноўчага сходу, ня было прыгадаць яшчэ аб адной «украіне», дзе бальшавікі раней разганалі сілай устаноўчы сход — Усебеларускі Кангрэс? Не — такіх рэчаў ні на выстаўцы, ні ў брашуры-правадніку вы ня знойдзеце. Ня знойдзеце там ніводнай згадкі аб актах бальшавіцкае агрэсіі таго пэрыяду. Для арганізатараў выстаўкі савецкая агрэсія пачынаецца нападам на Фінляндыю й захопам балтыйцкіх дзяржаваў. Зьліквідаваньне-ж і захоп збройнай сілай незалежных дэмакратычных рэспублікаў Беларусі, Украіны, народаў Каўказу, Туркестану й шэрагу іншых, арганізатары выстаўкі ўважаюць, відавочна, чыста нутрана-расейскай справай. Які парадокс: антыбальшавіцкая выстаўка — і заадно, якая дзіўная бела-чырвоная гармонія...

І гэтак праз усю выстаўку. Гаворачы аб культуры, нідзе ні словам ня сказана пра сыстэматычнае й сьведмае вынішчэньні нацыянальных культураў нерасейскіх народаў; гаворачы аб рэлігіі, нідзе не гаворыцца аб зьліквідаваньні нацыянальных цэркваў. Існуе толькі «едная і неделимая Русская Церковь» як і «единая и неделимая Россия» — и быць по сему...

Мы далёкія ад таго, каб вінаваціць у гэтых усіх выкрыўленьнях гістарычнае праўды тых, чым імём запраўдныя арганізатары выстаўкі прыкрываюцца — у першую чаргу імён «Міжнароднага Камітэту абароны хрысьціянскае культуры» і такіх яго выдатных прадстаўнікоў, як францускі міністар Піно ці Італьянец Гаэтано Марціно. Мы перакананыя **таксама**, што ў прадмове да брашуры-правадніка міністар Нямецкае Федэральнае Рэспублікі др. Ліндрат у добрай веры пісаў наступныя словы:

«Мы ня хочам ідэнтыфікаваць сябе з мэтадамі камунізму... Праўда не павінна быць заменена прапагандовымі сяродкамі, як гэта робіць камуністычная агітацыя... Наша выстаўка... павінна быць у першую чаргу дакумэнтальнай праўды й вернасьці фактам».

Пяжка што дадаць да гэтых шляхотных словаў. Арганізатары выстаўкі іх злоўжылі й ачарнілі.

Ул. Немановіч

ХРОНІКА БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ НА ЧУЖЫНЕ — ГЭТА ПАКАЗЫНК НАШАЕ ГРАМАДЗКАЕ ЖЫЦЦЯ-ЗДОЛНАСЬЦІ І ДАКУМЕНТАВАНЬНЕ НАШАЕ ПРАЦЫ. ТАМУ НЕ ПАВІННА БЫЎ АНІВОДНАЕ ГРАМАДЗКАЕ ПАДЗЕІ, ЯКАЯ-Б НЯ БЫЛА АДЦЕМЛЕНА Ў БЕЛАРУСКАЙ ПРЭСЕ. ПІШЭЦЕ Ў «БАЦЬКАУШЧЫНУ»!

цалюткі дзень сыпяваў нагодзе калыхаць маленца свайго найпершага.

О гоні! І ты разгон з душы маўклівай! Усё цьвярдзіш ты розуму: пусьцеце сьвядомасьць нейкага набожнага хістанья — кунежны чар: моцы палымністай дзеі гоняць перад сабой цябе, куды?

Вось тады, як жарсьць старая успамінам толькі злоўленая, зьнібею я, і зы страхам, сьветазорыя рашчу ўзоры у сэрцах маленькіх і церпячых. Гляджу за імі. Яны зь мяне сьмяюцца, (жывуць паўнотаю жывога сэрца), і кажуць:

— Мы самі маці найтурботныя і спадкаемныя глядзець умеем на рай зарослы путамі. Мы борзда раніцай валасы прыгчэсам у гуках песьняў не рабыні прыгнутых.

О, моўкнасьць! Разгон душы маўклівай! Зьбіраюцца страпелья да роўнядзі далінаў плён уратаваць утрачаны мо нашымі вякамі: там грунай дум прарочых надарваны лажыцца будучынай, як абток надзейны, лятуюцы голас...

НЕВЯДОМЫ ГОЛАС

Каго? І што? (Антон азіраецца. Ён спакмеціў чорную хмару. Пачаў адступаць да каменняў-валуноў. Хмара за ім неадлучна.)

АНТОН

Каго? .. Ад каго? Лятуцівы голас? Можа сьвятара, можа ад прарока... О, Божа мой! Вячмі ўтропнымі я глядзеў кадзе на збжыну багатую, на сьвятылыню нябёсаў, што злучаны былі адным сьвятылом існасьці ціхаты жыцця...

меней ствараў ён атмасфэру страху й няпэўнасьці ў заходніх грамадзтвах.

Таксама ня гледзячы на асьветчаньні заходніх дзяржаваў, што яны ў ніякім выпадку ня могуць вызнаць усходнянямецкага рэжыму, дэлегацыя ўсходнянямецкага ўраду была дапушчаная на канфэрэнцыю нараўні з дэлегацыяй ураду Заходняй Нямеччыны й магла выступаць з дэмагатычнымі й прапагандовымі прамовамі, колькі хацела. Апрача гэтага, заходнія міністры згадзіліся на «панямецкую» камісію, зложаную з прадстаўнікоў Бону у Панкава, для апрацаваньня супольнага выбарнага закону для ўсяе Нямеччыны. Далей заходнія міністры выказалі згоду, каб усходнянямецкія чыноўнікі правяралі дакумэнты пэрсаналу заходніх саюзьнікаў падчас іхнага службовага падарожжа ў заходні Бэрлін пераз тэрыторыю ўсходняе Нямеччыны. Усе гэтыя ўступкі, на першы пагляд можа й дробныя, зьяўляюцца, аднак, частковым неафіцыйным вызнаваньнем усходня-нямецкага рэжыму.

Хачя перад канфэрэнцыяй заходнія дзяржавы ўвесь час станоўча заўлялі, што пытаньне Бэрліну зьяўляецца неадлучнай часткай цэлае нямецкае праблемы і толькі ў такой роўніцы яно можа быць разглядае, тымчасам у ходзе самой канфэрэнцыі яны паступова забываліся аб гэтым сваім прынцыпе, пакуль і зусім не забыліся, і гутарылі вядучна аб адным Бэрліне. Брытанскі міністар замежных справаў Сэльвін Лёйд, вяртаючыся з Жэневы, асьветчыў на лёнданскім лётнішчы, што ён верыць у магчымасьць «разьвязаньня бэрлінскае праблемы». Аб іншых нямецкіх праблемах брытанскі міністар нават і ня ўспомніў.

Усе гэтыя беспатрэбныя ўступкі заходніх дзяржаваў зьяўляюцца ня чым іншым, як няўдачамі Захаду, а тымсамым бясспрэчнымі пасьпехамі Савецкага Саюзу. Да ўсяго гэтага трэба дадаць і яшчэ адну заходнюю няўдачу — гэта захістаньне салідарнасьці між заходнімі саюзьнікамі. Пры станоўчым і няўступлівым становішчы Францыі, падпіраным такой-жа цьвёрдай пазыцыяй заходнянямецкай дэлегацыі, ды памяркоўным становішчы Амэрэпкі Вялікабрытанія ўсякімі спосабамі намагалася зьмякчыць і зрабіць як мага элястычнай пазыцыю Захаду.

Як ужо ўспаміналася, Хрушчову вельмі моцна залежыць давесці да канфэрэнцыі на найвышэйшай узроўні і за такую канфэрэнцыю ён быў-бы згодны нават нешта заплаціць. Гэтай цаной, прыкладам, магло-б быць прызнаньне заходнім дзяржавам іхных дасюлешніх правоў у заходнім Бэрліне. Але-ж ужо ад даўжэўшага часу Вялікабрытанія ўсцяжж заяўляе, што незалежна ад вынікаў канфэрэнцыі міністраў замежных справаў усёроўна мусіць адбыцца спатканьне на найвышэйшай узроўні. Дык нашто тады Хрушчову нешта плаціць за скліканьне такой канфэрэнцыі, калі Вялікабрытанія ахвяроўвае яму гэтую канфэрэнцыю задарма?

Змарнаваная нагода

(Заканчэньне з 1-ай бач.)

Такім чынам заходні фронт на Жэнеўскай канфэрэнцыі хачя яшчэ не заламаўся, але моцна пахіснуўся. А гэта таксама бясспрэчны выйгрыш Савецкага Саюзу. Уся віна заходніх дзяржаваў заключаецца галоўна ў тым, што ў той час, калі Саветы, як і заўсёды, занялі пазыцыю цьвёрдую, наступальную, афэнзыўную, Захад, наадварот, заняў пазыцыю мяккую, абаронную, дэфэнзыўную. На канфэрэнцыі Захад ня высунуў ніякіх патрабаваньняў, якія далі-б магчымасьць перабраць ініцыятыву ў свае рукі, як толькі дамагаьне захаваньня статусу кво ў заходнім Бэрліне, надшчэрбленага ўжо зробленымі ўступкамі.

Чаго-ж тады можна спадзявацца пасьля 13-га ліпеня, калі канфэрэнцыя ўзновіць свае нарады? Адказаць на гэтае пытаньне ня цяжка. Усё будзе залежыць ад таго, якую пазыцыю ў далейшым зойме Захад. Калі гэтая пазыцыя будзе такая няпэўная, хістка і ўступлівая, як у першай фазе канфэрэнцыі, дык ня можа й быць найменшага сумлеву, што Захад нічога не дасягне.

Урады заходніх дзяржаваў, знаходзячыся пад ціскам пацыфістычна настроенай публічнай апініі, баяцца, як агню, дражніць Саветаў і толькі мрояць аб прыязнай каэзыстэнцыі зь імі. Яны ў ніякім выпадку ня хочучь зразумець, што савецкая палітыка й дыплямацыя кіруюцца не пачуцьцём і ня вызнае ніякіх прынцыпаў прызваітасьці, а кіруюцца толькі халодным розумам і грубым аблізваньнем, што для яе ёсьць выгадным, а што шкодным, што ёсьць дасягальным, а што няпэўным. Выходзячы з гэтых прыпыпаў, Саветы вайны баяцца, бо вельмі быў-бы няпэўны ейны вынік і ў іхным уяўленьні, затое паслядоўна праводзяць сваю экспансію мірным шляхам, нічога гэтым ня рызыкуючы, але шмат здабываючы. Навет у вадным толькі бэрлінскім пытанні практыка паказала, што крэмлёўскія верхаводы ўмеюць толькі пагражаць і сыпаць, як з рукава, ультыматумамі, што яны зьяўляюцца незарэўнанымі майстрамі ў вядзеньні халоднай вайны, але гарчай вайны баяцца і бессаромна адступаюць усюды там, дзе толькі наткнуцца на цьвёрдую, хоць і абаронную толькі пазыцыю Захаду.

Таму Жэнеўская канфэрэнцыя міністраў замежных справаў была для Захаду вельмі ўдзячнай нагодай пераняць усю ініцыятыву ў свае рукі і ад абароны перайсьці да станоўчага наступу хоць-бы на базе тых трох прынцыпаў, якія высунулі заходнія дзяржавы яшчэ перад канфэрэнцыяй і аб якіх успаміналася ў пачатку гэтага артыкулу. У такім выпадку савецкая дэлегацыя, прыціснутая да муру, была-б змушаная загаварыць зусім іншым голасам, чымся гаворыць сьняня, а заходнія дзяржавы прыдбалі-б тады вялікі аўтарытэт і поўны давер у цэлым вольным сьвеце. Нажаль, гэтая нагода была поўнасьцю змарнаваная.

Язэп Каранеўскі

я. ЮХНАВЕЦ

4)

Узгоркі й Пячоры

(Драматычны нарыс)

ГАСПАДАР (на прокмець прыслухаўся)

І яна. Можаш цяпер, можаш... (галасы знадворку мацнеюць, начасцей чуваць: — Забіць яго... забіць!) Я старавер... (з кутка гасподы Гаспадар пачуў скрып дзвярэй, ён не азірнуўся на ўвайшоўшую хутка жанчыну з натоўпу — ягоную жонку; кароткі, узбуджаны позірк на рэвалвэр; страляе ў сябе; некалькі чалавек убягае ў гасподу).

ЖАНЧЫНА — ЯГОННАЯ ЖОНКА (да увабегшых)

Ён здаецца застрэліўся...

СЦЭНА 4-я

Дзея адбываецца ў сьне.

Антон, уцёкшы ад жыхароў Халопенічаў, якія сьцігавалі, каб забіць яго, вяртаецца да свайго ранешага месца-узгорку. Стомлены й галодны. Надыходзіць ноч. Залазіць у будку й засынае. Яму сьніцца.

СОН ПЕРШЫ

Роўнядзь ніў. На воддалі, з аднаго боку бор, з другога рака. Ад Антона недалёка некалькі вялікіх камянёў-валуноў. Падзьмуху ветру.

АНТОН

Я зноў адзін. І гоні ніў маўклівыя, неўзабаве самі у калосьсях высьпяляць да асцокоў прыліпшыя зарняты. Бяз жалю вылушчаць іх напаказ прыродзе і гаспадарку стамлёнаму — ён той араты, што учора

Бальшавікі ў змаганьні зь беларускай эміграцыяй

1. Мэты бальшавіцкае дывэрсіі сярод нашае эміграцыі

Усходня-бэрлінскі камітэт «За вяртаньне на Радзіму» й ягоны аднайменны орган, выдаваны на ўсіх мовах важнейшых нацыянальнасцяў Савецкага Саюзу й рассыланы ў тысячач эгзэмпляраў эмігрантам у вольным сьвеце, паставілі перад сабою дзьве мэты. Адной, афіцыйнай і адкрытай мэтай ёсьць заагітаваньне эмігрантаў вярнуцца на іхнюю бацькаўшчыну. Другой, неафіцыйнай і замаскаванай пры дапамозе першай, зьвязьліца выклікаць сярод эміграцыйных масаў дэзырэнцацыю, недавер да свайго палітычнага кіраўніцтва, разьбіць яе на ўзаемна варажыя групы й тым самым спаралізаваць ейную антысавецкую дзейнасьць.

Няма патрэбы даводзіць, што галоўнай і найважнейшай мэтай бальшавіцкай дзейнасьці сярод эмігрантаў ёсьць апошняя, якая носіць правакатарскі й дывэрсійны характар, а першая мэта служыць толькі легальным прыкрыцьцём для апошняй. Бальшавікі добра здаюць сабе справу з таго, што тыя нямногія эмігранты, якія на заклік усходня-бэрлінскага камітэту вяртаюцца ў Савецкі Саюз, гэта звычайныя сяляне й работнікі, што яшчэ перад II Сусьветнай вайной выехалі з Заходняй Беларусі ў пошуках працы й хлеба, людзі палітычна пасыўныя й для бальшавікоў няшкодныя нават калі яны знаходзіцца на эміграцыі. Таксама й для анты-бальшавіцкай эміграцыйнай дзейнасьці яны зусім бескарысныя. Дык дзеля жменькі такіх людзей, што вяртаюцца ў Савецкі Саюз, да якіх яшчэ трэба дадаць усякі здэмаралізаваны й крымінальны элемент, не маглі-б бальшавікі трапіць вялізных фінансавых сяродкаў, якія палітнае прапагандавая й дывэрсійная дзейнасьць усходня-бэрлінскага камітэту й ягоныя многамоўныя публікацыі.

Беларускае выданьне газэткі «За вяртаньне на Радзіму» апошнім часам пачало асабліва шмат прысьвячаць увагі беларускай эміграцыі й ейнаму палітычнаму кіраўніцтву з выразнай мэтай, каб яго скампрамітаваць у вачох эміграцыйных масаў і такім чынам абясшкодзіць ды ізаляваць ад апошніх. Найбольш псуе бальшавікам крыў ізраж «Вацькаўшчына», як вольны голас беларускай эміграцыі ў вольным сьвеце, адважны, непахісны й бязьлітасны ў домаскаваньні бальшавіцкіх злачынстваў, і таму сталася «Вацькаўшчына» прадметам вельмі частых і злосна-гістарычных нападаў.

«Вацькаўшчына» доўгі час ня рэагавала на гэтыя напады, уважаючы для сябе недастойным уваходзіць у палеміку з ворганам, хоць і неафіцыйным, савецкага МВД. Калі-ж, аднак, цяпер мы наважылі забраць голас у гэтай справе, дык узнёў-жа ня дзеля палемікі. Усе артыкулы ў газэтцы «За вяртаньне на Радзіму», прысьвечаныя «Вацькаўшчыне» й беларускай эміграцыі наагул, цікавыя для нас тым, што яны, як ня трэба лепей, раскрываюць бальшавіцкую тактыку ў змаганьні зь беларускім вызволь-

ным рухам на эміграцыі, а так-жа залганую бальшавіцкую аргумэнтацыю ў самаабароне перад абвінавачаньнямі ў праступнай антынароднай дзейнасьці, адважна й аб'ектыўна стаўляючы «Вацькаўшчынай» пад адрывам бальшавікоў. Абодвы гэтыя мамэнты маюць далёка не апошняе значаньне ў нашай антыбальшавіцкай дзейнасьці, а таму беларускае эміграцыйнае грамадства павінна быць аб іх дастаткова пайнфармаванае. Вось гэта і ёсьць тым матывам, які спрычыніўся да паяўленьня гэтага артыкулу.

2. Намаганьні палітычна абезгаловіць эміграцыю

Асноўнай мэтай бальшавіцкай дывэрсіі ёсьць палітычна абезгаловіць беларускія эміграцыйныя масы і ўзяць іх пад свой уплыў. У артыкуле «Хто хаваецца за плячымі эміграцыі», зьмешчаным у нумары 40 «За вяртаньне на Радзіму» за травень 1959 году, аб гэтым сказана надвузначна:

«Перш за ўсё, за мяжой няма ніякай «беларускай палітычнай эміграцыі». Ёсьць там Беларусы, якія ў пошуках хлеба і працы ў цяжкія часы панаваньня панскай Польшчы падаліся на чужыну, або тыя, каго закінулі ў далёкія краі суровыя вятры вайны. І ёсьць там жменька здраднікаў тыпу Астроўскага, Абрамчыка і іхных паматаяў, якія даўно ўжо страцілі палітычнае аблічча і, каб хоць як-небудзь падняць свой прэстыж, імкнуцца прадставіць сябе нейкай сілай». Аргумэнтацыя чыста бальшавіцкая: сказана зьверху, што ёсьць так, а ня гэтак, і ўсе павінны прыняць гэта за непамылную праўду. Таму такі «аргумэнт» у вабставінах вольнага сьвету, дзе людзі прывыклі самастойна думаць і выказаць публічна сваіх думак не баюцца, ня мае ніякага значэньня.

Далей у тым-жа артыкуле пытаньне ставіцца больш канкрэтна і падмацоўваецца зусім канкрэтнымі прыкладамі: «Мы адрозьніваем былога намесніка прэзыдэнта Астроўскага па Баранавіцкай акрузе ў часы гітлераўскай акупацыі **Станіслава Станкевіча** ад звычайнага старасты, якога прымуслі выконваць няпрямныя для яго абавязкі. Мы ведаем розніцу паміж жаўнерам «самааховы», які, баючыся трапіць у канцлягер і быць высланым на катаржныя работы ў Нямеччыну, мусіў апрацуць ганебны мундзір гітлераўца, і афіцэрам СД **Францішкам Куншэлем**, які насіў гэты мундзір з гонарам...»

І далей ідуць падобныя-ж прыклады.

Вымова прыведзеных цытатаў ясная: на эміграцыі, бачыце, знаходзіцца толькі маленькая жменька здраднікаў, што называюць сябе палітычнымі эмігрантамі, якім, пэўне-ж, няма іншага месца ў Савецкім Саюзе, як толькі ў магіле, а ў найлепшым выпадку на Кальме. Затое ўсе іншыя, навет тыя, што падчас нямецкай акупацыі вялі актыўнае змаганьне з бальшавізмам — гэта нявінныя ахвяры гэнай акупацыі, і ім цяпер усё дараванае. Навет болей, газэтка ў іншым месцы аблудна заяўляе: «У нас зараз

няма фактаў прыцягненьня да судовай адказнасьці за палітычнае злачынствы». У гэта не паверыць хіба навет ніводзін з тых, хто з тых ці іншых прычынаў наважыў вярнуцца ў Савецкі Саюз.

Бальшавіцкая агентура намагаецца ўбіць клін ня толькі паміж беларускай нацыянальна актыўнай інтэлігенцыяй і эміграцыйнымі масамі ды перацягнуць апошніх на свой бок, але і сярод самой інтэлігенцыі выклікаць такі-ж падзел, дэзырэнтаваць больш наіўных і ўзяць іх пад свой уплыў. У тым-жа артыкуле гаворыцца аб гэтым зусім выразна:

«Ёсьць сярод нацыяналістычнай інтэлігенцыі і людзі, якія былі ў свой час незаслужана пакрыўджаны. Віхор падзей, а часам і ўласная амбіцыя кінулі іх у варажы лагер. Яны не зразумелі таго, што памылкі ў ўласным доме трэба выпраўляць самім, што іх нам ніхто ня выправіць, што балючыя зьявы ў выніку гэтых памылак нічога ня маюць агульнага з сутнасьцю нашага самага справядлівага ўкладу жыцця».

Ня цяжка дагадацца, што мова тут аб былых ахвярах бальшавіцкага тэрору, былых зьняволеных савецкіх турмаў і канцэнтрацыйных лягераў, якім падчас апошняе вайны ўдалося папасьці ў вольны сьвет і ўлучыцца ў рады зацятых змагаюў з бальшавізмам. Яны цяпер ня ворагі для савецкае ўлады, бо як піша «За вяртаньне на Радзіму» ў нумары 37 за травень 1959 г., ім «Радзіма даўно даравала, і за гэта ёй трэба аддзякаваць сумленнай працай. У нас цэняць чалавека не за яго мінулае, а за тое, як ён працуе зараз».

3. «Духовнае жабрацтва» эміграцыі

Наступным «аргумэнтам» бальшавікоў, пры помачы якога яны намагаюцца здыскрэдытаваць беларускую палітычную (Працяг на 4-ай бач.)

Настаўнікі й вучні Беларускай Суботняй Школы ў Брукліне (Нью Ёрку)
(Адумысловы рэпартаж гл. на 4-ай бач.)

Савецкія выстаўкі й запраўднасьць

У ўрачыстых абставінах у Маскве 16 чэрвеня сёлета была адчыненая «Выстаўка дасягненьняў народнай гаспадаркі СССР». Адчыняючы гэтую выстаўку, Хрушчоў з асаблівым захапленьнем адзначыў, што выстаўка адбівае ўзровень і шляхі тэхнічнага працэсу, на канкрэтных прыкладах паказвае перадавыя мэтады працы й арганізацыі вытворчасьці. На выстаўцы ёсьць і адумысловы павільён п. наз. «Беларуская ССР». Тут экспануюцца г. зв. дасягненьні савецкае ўлады за 40 год на Беларусі. Гэта экспанаты ўсіх галінаў прамысловасьці рэспублікі. Асабліва шырока паказана аўтамабільная, трактарная й станкабудаўнічая вытворчасьць. Трэцяя частка павільёну адведзена на паказ разьвіцця сельскае гаспадаркі за гады савецкае ўлады.

Уся выстаўка, а ў тым ліку й беларускі павільён, выглядае, як піша савецкая прэса, парадна й імпазантна. Аднак адна справа выстаўка, а другая — суровая запраўднасьць. Вось дзеля гэтага мы й спынімся крыху на гэтай жыцьцёвай савецкай запраўднасьці. Нам няма патрэбы штучна выдумваць факты. Яны вельмі выразна прыведзены на бачынах «Советской Белоруссии» за 23 чэрвеня 1959 г. праз тыдзень пасля ўрачыстага адкрыцьця выстаўкі ў Маскве.

Рэч ідзе аб працы тэкстыльнай і швейнай прамысловасьці Беларусі. Сталічная швейная хвабрыка імя Крупскай перавыканала ў першым квартале, а таксама й за красавік-травень г. г. свае планы выпуску прадукцыі першага сорту. Аднак, аказваецца, што ўжо пасля апублікаваньня аб перавыкананьні ў чэрвені гандлёвыя арганізацыі 10% гэтага «першага сорту» перавялі ў ніжэйшыя гатункі, а некаторых вырабаў

было пераведзена 14,3%. У артыкуле пішацца, што гэтыя вырабы так выглядаюць, «што глядзець на іх сумна». Вырабы так зьмятыя, што іх як-бы «карова жавала».

Менскі камвольны камбінат выпускае толькі дарагую тканіну, а заплянаваныя ў першым квартале 50 тысяч мэтраў трыко камбінат адмовіўся рабіць. Камбінату выгадна выконваць пляны толькі дарагой тканінай, а інтарэсы працоўных адміністрацыю камбіната цікавяць менш за ўсё.

У Менску, як адзначана ў «Советской Белоруссии», «дастаць абутак патрэбнага памеру складаная справа». На працягу 10 гадоў абутковыя хвабрыкі Беларусі выпускаюць для дзяцей толькі бацінкі й паўбуцінкі. Сёлета пачалі выпускаць спартоўкі й сандалеты, але дзеці ў іх адчуваюць сябе «як у кандалох», бо гэты абутак цяжкі, цвёрды й носьціца ня больш за два тыдні.

А вось некалькі прыкладаў, якім «надзённым хлебам» кормяцца працоўныя сталіцы Беларусі. У Менску ёсьць пяць хлебазаводаў; вытворчасьць іх вялікая, але прадукцыя нягодная. «Гандаль у Менску чэрствым хлебам і булкамі стаўся галоўным ліхам», — адзначае газэта. 30% усіх дробных хлебных і булачных вырабаў трацяць сваю свежасьць ужо на прадпрыемстве, за доўгі час да таго, як прадукцыя будзе адпраўлена ў магазыны. Толькі за пяць месяцаў на хлебных заводах Менску было зусім забракавана 94 тоны хлеба й булак. Прычыны розныя — пераважна дрэнная выпечка. Мала таго, асарты-мэнт хлебных вырабаў да скрайнасьці вузкі.

.. тымчасам на выстаўцы ў павільёне разьдзел харчовай прамысловасьці Беларусі характарызуецца так: «Багаты й разнастайны асартымент прадукцыі, якая выпрацоўваецца прадпрыемствамі харчовай прамысловасьці. Асвоена... больш за 60 кандытарскіх вырабаў».

Выстаўка ў Маскве зьвязьліца прапагандавым цэнтрам, разьлічаным пераважна на даверлівых турыстых вольнага сьвету. Жыцьцёвыя патрэбы працоўных задавальняюцца далёка ня так, як паказана на выстаўцы. Аб гэтым красамойна сьветчаць факты прыведзеныя з жыцця працоўных Менску — сталіцы Беларусі. Гэта не які-небудзь глухі куток Палескага раёну, а паўмільёны горад. Таму лёгка ўявіць, у якіх умовах жывуць беларускія працоўныя масы паза Менскам. І багатыя савецкія выстаўкі ў Маскве, Бруксэлі ці Нью Ёрку не замяняць гэтым масам іх гаротнае штодзённае рэчаіснасьці.

В. Б.

НАЙВЯЛКШЫМ ТВАІМ ПРЫЯЦЕЛЯМ НА ЧУЖЫНЕ ЗЬЯЎЛЯЕЦЦА ГАЗЭТА «БАЦЬКАЎШЧЫНА». ДЫК ПАДТРЫМАЙ ЯЕ, ЧЫМ МОЖАШ!

Мог ручай яго абмыць,
як золата паміж жарсьцінаў...
НЕВЯДОМЫ АНЁЛІ
Лепш хмары іншыя завесыць:
каб далягляды імі шчорыць...
НЕВЯДОМЫ ГОЛАС
О не-е!
Цяпер зыйдзі,
барзьдзі із Ночай
пакінуць сінь маіх нябёсаў.
Спаткайся з месяцам. У час урочы
шутні яго да хмараў-кроснаў.
НЕВЯДОМЫ АНЁЛІ
А я думаю — ня трэба
мне зьяляцца у промжы сьвету:
месяц зьбег з зямных пяхораў,
хоць там, ведаю, ня цесна.
Вось глядзець: зьвіс над плёсам,
і хвалі радзяць яму нешта...
НЕВЯДОМЫ БОГ
Мо сьмяецца з нашых дзірач,
што на зямлі празвалі зоры?
НЕВЯДОМЫ АНЁЛІ
Ці-і-і! Нехта піснуў у каморы.
НЕВЯДОМЫ БОГ
Песьня рыб — усплёскі хваляў...
Не марудзь — табэ-ж дарогі!
НЕВЯДОМЫ АНЁЛІ
Усё з ахвотай носяць рогі,
а яrho...
НЕВЯДОМЫ БОГ
О-о-о! Дай, Божа, перамогі!
НЕВЯДОМЫ АНЁЛІ
І ты ў пошуках дарогі?
У благім багі не пазнаюцца!
НЕВЯДОМЫ БОГ
Нехта з нас ці не жадае
упрасіць у помач Сьмерць?..

АНТОН
Што?.. Скуль гэтая увора?
ХЛАПЧУК (зь пяхоры пад валунамі, Антона за крысо жакеткі)
Хавайся. Страпелы ты.
АНТОН (усхвалявана)
Куды? Чаму? Яшчэ дажджу няма...
(азірнуўшыся)
Хто ты?
ХЛАПЧУК
Ты мне радня.
Хавайся. Уваходзь.
АНТОН
Прэч!
ХЛАПЧУК
Бы скуль сярод плеч! Ха-ха!
АНТОН
Куды цягнеш, мізэрнае цягло?
ХЛАПЧУК
Ты-ж яшчэ не запавет Яго,
каб гэтую наслань спыніць.
(Антон мімаволі трапляе у пяхору. Хлапчук бярэ яго за руку й вядзе у самую донь пяхоры)
АНТОН (убачыўшы у пяхоры просіг сонца)
Пусьці, куды вядзеш
здань з казак нашых жыццяпраўдных?..
Зямлі даніну там прамежныя цешаць.
Глядзі. Глядзі, кузурка чалавечая,
у вогкасьці пяхоры для цябе
радасьць зьверхуля расказваюць яны... Пусьці!
О-о, ты моцны навет!
ХЛАПЧУК (засьпяваў)
Яны песьцяць вас (калісьці нараджоных)
і багаславяць узрослых у сізінь дзён...
(перастае сьпяваць)
Там у шчылінку на зьверху працягні руку, мо хто ад
гэтуль выцягне цябе. Слухмяны будзь.
(Антон падыходзіць да шчыліны ў пяхоры, прасовае туды
руку).

ХЛАПЧУК (сьпявае)
Палуйце, кліканае! Палуйце!
Хлусьлівы хоць усмех даруйце
шэпатым палёсткам ягоных вуснаў.
АНТОН
Цю-ю!
ХЛАПЧУК
А-а-ха-ха! Падаравалі для вас куцьцо,
ацю-ацю!
Скажы, у жменю плонуў хто;
яна ці ён? Апрапуты ці голы?
АНТОН (без уразы)
Мне усядно, абы ня быў пахавальнікам.
ХЛАПЧУК
А пахавальнік хто?
АНТОН
Чалавек слыху.
ХЛАПЧУК
Слыху? Далёкага слыху? Дык ён напэўна чую далей за усіх,
і за мяне, таксама? А можа ён тойсамы пахавальнік?
АНТОН
Не. Ён чалавек слыху дзеля наступнае пары.
ХЛАПЧУК
Я не падрас яшчэ, таму не Разумею прышэльца, прынамсі:
цябе!
АНТОН
Бо я сам прышэлец і гутуру аб нейкіх прышэльцах «на-
ступнае пары». А ты магілка з краскамі на ёй, там яны, на
зьверхні зямлі, перад тварам неба (ледзь усміхнуўся).
ХЛАПЧУК (здзіўлены; бярэ Антона за руку, гутарачы, вядзе у другі кут пяхоры, там стаіць арфа):
Ты, прышэлец, ажно ўсміхнуўся ад гэтых слоў сваіх. Ты
мабыць сьвятло, а ня слых ішчэ. Пакуль што слухай мае на-
певы. Ты-ж мой бацька па гадох, не праганяй мяне ад арфы.
Буду блага іграць — папраў, пакажы мне. Не папраўлюся, —
набрыне злосьць, ня злуйся, бо-ж ты сказаў: я — трама зямлі
й неба, жыцця й чалавека, таму й злосьць твая на мяне, якая?
Маўчыш? (сэдзіцца за арфу: грае й сьпявае)
(Далей будзе)

Бальшавікі ў змаганні...

(Працяг з 3-й бач.)

эміграцыю, ёсць прыпісванне ёй «духоўнага жабрацтва». Гэтаму пытанню прысвечаны ў нумары 37 «За вяртанне на Радзіму» за травень 1959 году цэлы артыкул п. н. «Духоўныя жабракі».

Довады для сваёй «аргументацыі» аўтар артыкулу бярэ з «Бацькаўшчыны» й ейных выданняў. Ягонае разважанне ідзе ў тым кірунку, што рэдактаром беларускіх эміграцыйных выданняў не па сілах стварыць чагосьці свайго арыгінальнага, а таму, яны бяруць чужое і робяць выгляд, што гэта іх «собскае». У артыкуле чытаем:

«Усё, што звяртае на сябе ўвагу з мастацкага ці іншага боку ў нацыяналістычным друку, узятая і скарыніцы беларускай савецкай... літаратуры. У нацыяналістычных выданнях розных напрамкаў можна сустрэць паэтычныя і празаічныя творы савецкіх пісьменьнікаў: **Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Танка, Піліпа Пестрака, Максіма Лужаніна, Івана Грамовіча, Ніны Тарас, Янкі Непачаловіча, Язэпа Пушчы, Аркадзя Марціновіча, Рыгора Барадуліна і многіх іншых.**

У дадатках для дзяцей таксама творы савецкіх пісьменьнікаў. Напрыклад у «Каласкох» амаль усе творы належаць савецкім пісьменьнікам».

Заданне такой бальшавіцкай «аргументацыі» падвойнае: 1. паказаць, што палітычная эміграцыя ўзраўдаў зьяўляецца духова вельмі беднай і нічога свайго арыгінальнага стварыць ня ў сілах; 2. падчыркнуць, што ўсе тыя беларускія культурныя цэннасці і іхныя творцы, што знаходзіліся ці знаходзяцца ў Савецкім Саюзе, зьяўляюцца чыста савецкімі і нічога супольнага з беларускім нацыянальным культурным рухам ня маюць.

Такія культурныя цвёрджанні й прыведзеныя на іхнае падмацаванне прыклады могуць прамовіць толькі да бязмежна наўных і з сутнасцый справы зусім не абнаёмленых людзей. Пэўне-ж, палітычныя эмігранты ўжо ў сілу самога факту знаходжання на эміграцыі й адарванасці ад роднае глебы маюць вельмі абмежаваныя магчымасці дзейнасці. Але, ня гледзячы на гэта, беларуская эміграцыйная інтэлігенцыя, карыстаючыся свабоднымі ўмовамі жыцця і працы ў вольным свеце, прапарцыянальна робіць у галіне беларускай культуры, мастацтва і навукі шмат болей, чымся творчая інтэлігенцыя васьмільённай БССР. Пры гэтым творчая дзейнасць эміграцыі, не скаваная ніякімі партыйнымі дырэктывамі, прыносіць у сваім выніку аб'ектыўныя, ад ніякіх палітычных вымаганьняў незалежныя і поўнаватарскія дасягненні, хай сабе колькасна і сціплыя. У той-жа час беларускія культурныя працаўнікі ў БССР мусяць тварыць ня так, як жадае іхная душа, і ня тое, што патрэбнае й карыснае для народу, а толькі так і толькі тое, што загадае партыя.

Што-ж датычыцца таго, што беларускія эмігранты ў сваіх выданнях «бяруць чужое і робяць выгляд, што гэта іх собскае», дык тут ужо бальшавіцкае нахабства пераходзіць усякія межы. Ані Купалы, ані Коласа мы ўважаем за савецкіх пісьменьнікаў, але за нацыянальна беларускіх, за творцаў навачаснай беларускай літаратуры і ідэялёгаў не бальшавізму, але беларускага нацыя-

нальнага адраджэння. Тое, што бальшавікі, пасля жаклівага над імі зьдзеку, потым вымусілі на іх прыхільныя для сябе творы і на гэтай падставе іх бессаромна прысабечылі, для нас яшчэ не аргумент.

Не ўважаем мы для сябе чужымі й бальшыні сучасных беларускіх савецкіх, правільней падсавецкіх, пісьменьнікаў, якія ў сілу ведамых у Саветах абставінаў змушаныя выхваляць у сваіх творах савецкі лад. Але яны часта даюць і такія творы, якія з партыйнымі дырэктывамі ня маюць нічога супольнага, і такія творы мы ахвотна перадрукоўваем, каб знаёміць нашае эміграцыйнае грамадства зь імі не як з савецкімі дасягненнямі, здабытымі дзякуючы «бязупынным клопамат роднай камуністычнай партыі» і «бязінтэрэсоўнай братняй дапамозе вялікага рускага народу», як аблудна інтэрпрэтуе ўсцяж савецкая прэса й літаратурная крытыка, але як з дасягненнямі беларускага нацыянальнага гэнія. Твораў такіх бяспрычынковых і апартуністычных аўтараў, што сталіся падатнай прыладай партыйнай палітыкі ў літаратуры, як П. Броўка і яму падобныя, мы ня перадрукоўваем і перадрукоўваць ня збіраемся.

Мы эмігранты мы творым і тварыць ня збіраемся ізь сябе нейкай замкнутай у сабе й ізаляванай ад Бацькаўшчыны й беларускага народу касты, але зьяўляемся неаддзельнай арганічнай часткай усяго беларускага народу. Між нам і Беларусіам у Бацькаўшчыне толькі тая розніца, што мы жывём і дзеім у свабодных умовах вольнага свету, чаго на Бацькаўшчыне народ наш пазбаўлены.

(Заканчэнне ў наступным нумары)

Алесь Крыга

ДА ПРАДСТАЎНІКОЎ ВЫДАВЕЦТВА «БАЦЬКАУШЧЫНА»

На жаданьне Аўтара просім усіх нашых Прадстаўнікоў у **Эўропе, Аўстраліі й Аргентыне** безадкладна разьлічыцца за прададзеныя ээкмпляры кніжкі **«Зь гісторыі Беларусі»** Я. Станкевіча, пасылаючы грошы на адрасы:

Dr. J. Stankevich
c/o Fr. Skoryna Society
6 Vandervoort Place
Brooklyn 37, N. Y. USA

і чакаць ад Я. Станкевіча паведамленьня, адсылаць яму, ці пакуль што задыержыць у сабе непраданыя экзэмпляры кніжкі. Хто зусім не прадаў, нахай адразу вышле ўсе Я. Станкевічу, бо ў такім выпадку няма надзеі, што яны будуць прадавацца.

Выдавецтва «Бацькаўшчына»

З нагоды шлюбу **сп. Аўгена Грушы** із **сп-най Надзеі Сасноўскай**, што адбыўся 28-га чэрвеня г. г., складаем маладой пары нашы найлепшыя пажаданьні спору, шчасся і апекі Божай у іхным новым сужэньскім жыцці.

Галоўнае кіраўніцтва Згуртаваньня Беларускіх Вэтэранаў у Аўстраліі й Новай Зэляндыі.

Камітэт Набыцця Беларускага Дому ў Вікторыі.

БЕЛАРУСКАЯ КАЛЬПАРТАЖНАЯ АГЕНЦЫЯ МАЕ ў ПРОДАЖЫ НАСТУПНЫЯ КНІГІ:

1. Багдановіч М.	— Творы (Вершы, аповяд. нарысы)	апр.	590	бач.	дал.	1.70
2. Галавач Платон	— Збор твораў у трох томах	"	1220	"	"	3.70
3. Купала Янка	— Паэмы, драмат. творы	"	326	"	"	0.90
4. Колас Якуб	— На росстанях	"	698	"	"	1.90
5. Колас Якуб	— Новая Зямля (вялікі фармат)	"	320	"	"	1.75
6. Колас Якуб	— Публіцыстычныя і крытычныя арт.	"	586	"	"	1.40
7. Броўка Пятрусь	— Калі зьяўляюцца рэкі (раман)	"	446	"	"	1.40
8. Народнае й прыкладнае мастацтва савецкай Беларусі (Вялікі фармат, апр. цісненая у палягнне, у колерах)		"	260	"	"	4.90
9. Майхровіч С.	— Багдановіч Макс. (жыццё й творч.)	"	202	"	"	0.95
10. Алексютовіч М.	— Скарына, яго дзейнасць.	"	146	"	"	0.50
11. Рапановіч Аўген	— Беларускія прыказкі, прымаўкі	"	378	"	"	0.70
12. Казлоў В. І.	— Людзі асобага складу (аб партыз.)	"	324	"	"	1.05
13. Пераклад з латыс.	— Латыскія аповяданні	"	222	"	"	0.75
14. АН. БССР.	— Янка Купала у беларускім мастац.	"	200	"	"	0.70
15. Сондаў П.	— Вывучэньне творчасці Я. Купалы	"	190	"	"	0.55
16. Вольскі В.	— Нарысы па гісторыі беларускай літаратуры эпохі фэадалізму	"	166	"	"	0.45
17. Эканоміка сацыялістычных прамысловых прадпрыемстваў		"	472	"	"	1.55
18. АН. БССР.	— Працы Інстытуту мовазнаўства. Выпуск III	"	182	"	"	1.20
19. Гурскі Н.	— Беларуская мова. I. II. часткі	"	640	"	"	1.80

НА РАСЕЙСКОЙ МОВЕ

1. Костеников В.	— Экономические районы СССР. брош.	168	бач.	дал.	0.40
2. В борьбе за Октябрь в Белоруссии и на Западном фронте		372	"	"	0.95
3. Фридман М. Б.	— Отмена крепостного права в Белоруссии	200	"	"	1.25
4. Вихарев С. Р.	Суверенитет БССР в составе СССР брош.	128	"	"	0.40
5. Луинович И. С.	— По Белорусскому Полесью (геогр. очерк)	100	"	"	0.40
6. Бел. Гос. Универ.	— Очерки по истории государства и права БССР.	апр.	242	"	0.95

Цэны кніг із коштам перасылкі

B. K. A., 97, Moore Park Road, London, S. W. 6

Зь беларускага жыцця

Школьная ўрачыстасьць

Беларусь наша маці — Краіна, Ты з нас моцных зрабіла людзей. Не загінулі мы і ня зьгінем, Покуль ты нас наперад вядэш. Прысягаем Табе мы сягоння, Што пакуль хоць адзін з нас жыць Нашай слаўнай крывіцкай Пагоні Мы ня здрадзім, мы ўславім яе.

І гэтым разам, апошнім у бягучым школьным годзе, дзеці Беларускае Сыботняе Школы ў Нью Ёрку разам із сваімі настаўнікамі пачалі свае заняткі адсыпаньнем вышэй зьмешчаных патрыятычных радкоў. Толькі больш эмацыянальна і ўрачыста гучэлі гэтым разам прыгожыя словы. Гэта й зразумела. 13 чэрвеня заняты былі ня звычайныя — а ўрачыстае заканчэньне школьнага 1958/59 году. На залі зыбралася ладная колькасць людзей: бацькоў і гасцей.

Тут на месцы будзе даць пару інфармацыяў. Сыботнюю школу арганізаваў Культурна Асьветны Рэфэрэт Акругі БАЗА ў Нью Ёрку. Праца ў школе пачалася ў пачатку кастрычніка. Школа мела 2 групы: 1-ую для малодшых дзяцей (ад 11-12 гадоў) і 2-ую для старэйшых вучняў (сярод іх былі й сябры Згуртаваньня Бел. Моладзі). У школе выкладаліся прадметы: Закон Божы, беларуская мова, гісторыя і геаграфія Беларусі. Настаўнікамі былі: Яго Праасвятленства Уладка Васіль, сп. Н. Орса, др. А. Орса, др. Я. Станкевіч, Юры Станкевіч і М. Тулейка. Асаблівы націск кляўся ў школе на вывучэньне роднае мовы.

Шмат напрацавалі настаўнікі беларускэ мовы сп. Н. Орса (старэйшая група) і сп-ры М. Тулейка і Юры Станкевіч (малодшая). І праца гэтая дала добрыя вынікі. Дзеці ня толькі навучыліся пісаць і чытаць, але, што ёсць найбольш радасным, загаварылі пабеларуску. У спецыфічных умовах, у якіх знаходзіцца кажная эміграцыя, калі штодзень ў

школе дзеці чуюць толькі ангельскую мову і гутараць найчасцей паангельску, той факт, што дзеці пачалі гутарыць пабеларуску ёсць бязумоўна фактам вельмі пазытыўным. Усе прысутныя на ўрачыстым заканчэньні заняткаў маглі пераканацца аб выніках навукі, бо лекцыі з малодшай групай былі адкрытыя, г. зн. у прысутнасці бацькоў і гасцей. Дзеці адказвалі на пытанні з Закону Божага Уладзіку Васілю, пялі малітвы, на лекцыі беларускай мовы чыталі і пісалі на дошцы. Прыемна было глядзець на задаволеныя й расчуленыя твары бацькоў дзяцей. Так, праца настаўнікаў дала прыгожы плён.

Старэйшая група правяла свае апошнія лекцыі як і заўсёды з настаўнікамі — ня робячы адкрытых лекцыяў. Ня месца тут дыскупаваць аб тым, хто выбіраў з настаўнікаў лепшы мэтад правэркі ведаў вучняў. Скажам толькі, што ўсякая новая спроба, з мэтай ўздзейнічання на бацькоў і выказаньне значэньня беларускае школы — ёсць зьявай пазытыўнай.

Але вось пачалася ўрачыстая частка. Прамаўляў да бацькоў, дзяцей і гасцей кіраўнік школы сп. Міхась Тулейка. Усё выясьніў, усё расказаў і аб школе і аб вучнях, аб высылках настаўнікаў.

У мастацкай частцы выступалі вучні з дэкламацыямі. Г. Эмільяновіч, Ларыса Клінцэвіч разам зь Сьвятланай Эмільяновіч, Кастусь Юханавіч. Прыгожа граў на акардыёне малы Алік Падгайскі. Рая Станкевіч (старэйшая група) дэкламавала верш Л. Геніюш «Дзядзь». А далей зьявіліся на сцэне «зьявляры». «Лясная казка» — п'еска пераапрацаваная настаўніцай школы з паэмы М. Калачынскага пад гэтым самым загалоўкам. У п'есцы выступала шмат персанажаў (3 мядзьявдзі, удот, казёл, лясеня, бабёр, лісіца, вожык, варона, выдра, павук і 2 аўтары).

У Кліўлендзе

насьць нашым жанчынам — спадарыням К. Чэрнік, Н. Страпко, О. Стрчань, Г. Радзюк, М. Міхальчык, М. Траццяковай і Н. Каваленка за падрыхтоўку такога с. чнага абеду.

Падчас ба. тэту была публічна ўручана чаша сп. А. Міраеўскаму, які заняў першае месца па пінг-понгу ў мінулым годзе, хоць афіцыйна яму ўручыў яе яшчэ раней кіраўнік моладзі сябра Дунец.

21-га чэрвеня, дзякуючы захадам кіраўніцтва ЗБМА нашая моладзь мела магчымасьць выступіць зь беларускай песняй і танцамі праз кліўлендскую тэлевізійную станцыю 5. Кіраўнік праграмы сьпяраша прадставіў У. Дунца, як кіраўніка Беларускае Моладзі ў Кліўлендзе, і М. Лук'яныч, якая пазнаёміла гледачоў зь Беларусіяй. Пазьней І. Калюда, пад акампаньямэнт У. Літвінкі (акардыён) і М. Стрчаня (гітара), праспявала песню камп. Куліковіча «Васілёчкі». Танцавальны-ж гурток выступіў зь беларускім народным танцам «Лявоніха». Танцорам Г. Мітраховіч, Г. Лук'яныч, М. Міраеўскай, М. Лук'яныч, І. Траццякову, У. Дунцу, Т. Лук'янычу, В. Лукашэвічу ды ўсім ўдзельнікам належыцца шчырая падзяка за так прыгожы ўчынак на карысьць прапаганды беларускага ім'я на чужыне.

С. К.

13-ы Зьезд ЗБВБ

17 травеня сёлета ў Беларускім Доме ў Лёндане, згодна з прадабжаным загадзья парадкам, адбыўся чарговы 13-ты Агульны зьезд сяброў Згуртаваньня Беларусаў Вялікабрытаніі.

Пасьля багаслужбаў, адпраўленых у Беларускім Доме айцом Праг. А. Крытам і айцом Ч. Сіповічам у Марыян Гаўз, сп. Ул. Бутрымовіч а гадзіне 1,45 адчыніў Зьезд.

Мандатная Камісія ў складзе сп. сп. Міхалюка, Паўлоўскага й Абабуркі сьцьвердзіла наяўнасьць кворуму й прывамоцнасьць Зьезду. Тут-жа быў выбарны Прэзыдыюм Зьезду ў складзе: старшыня — сп. Паўлоўскі (аддзел Брадфорд), сакратары — сп. сп. Шацько й Сяўковіч (аддзел Лёндан).

Перш чым прыступіць да парадку дня Зьезду, ягоны старшыня прывітаў прысутнага на залі Старшыню Рады БНР сп. інж. М. Абрамчыка, папрасіўшы яго зрабіць кароткі агляд міжнародных падзеяў. Сп. Абрамчыка, затрымаўшыся на важнейшых здарэньнях у міжнародным жыцці, асаблівую ўвагу звярнуў таксама на цэлы шэраг здарэньняў у жыцці беларускай эміграцыі, якія падбадзёрваюць усіх нас да далейшага

Гэта ўжо другі раз у гэтым школьным годзе настаўніца бел. мовы сп-ня Н. Орса прыгатавала дзіцячую пастаноўку. Цяжкая, няўдзячная праца падрыхтоўкі была рэкампенсаваная гучнымі аплядысмантамі. Усе ўдзельнікі выконвалі свае ролі добра, але абавязкава трэба адзначыць ігру Валі Захаркевіч, якая сваю даўтую ролю малаго мядзьевадзі Патапа выканала з запраўднай мастацкай здольнасьцяй. Вельмі добра гаварыў Аркадзь Каваль (аўтар).

За супольны стол засела не малая сямейка — настаўнікі, вучні, бацькі і госьці. Супольныя пачастунак ладзілі маткі. Задаваленьне і, я сказала-б, нейкая сардэчная цяплыня вычувалася ў супольных гутарках і песнях.

Добры пачатак паклала ў гэтым годзе школа, пачатак узгадваньня нашае моладзі на сьведамых беларускіх вучняў. Будзем спадзявацца, што праца будзе ўсцяж разьвівацца шырэй. Зусім магчыма, што вучні старэйшае групы не захоўваюць пакінуць школы, а застануцца і надалей. Ці будзе гэта звычайная кляса, ці нешта накіштальт курсу беларуса-веды для моладзі — гэта ня важна, галоўнае, каб моладзь запраўды палюбіла сваю родную мову і каб пазнаўшы яе прыгажосць, вучылася яе далей, дакладней. А зразумеўшы, што мова ёсць найвялікшым скарбам, які пераказалі нам нашы прадзяды і бацькі, ня хто іншы, а толькі сьведамая беларуская моладзь пяройме ад старэйшых сьвяты атоны-зныч змаганьня за нашу нацыянальную праўду.

На заканчэньне засталася сціпля пажадаць, каб на пачатак 1959/60 школьнага году ня ў 10 разоў, а хоць-бы ўдвая большая група дзяцей і моладзі на ўрачыстым адчыньненьні школьнага году адсыпавала тыя самыя прыгожыя словы:

Беларусь наша Маці — Краіна, Ты з нас моцных зрабіла людзей...
З. Ст.

ДА НАШЫХ ПРАДСТАЎНІЦТВАЎ!

Выдавецтва «Б-ны» вельмі просіць сваіх паважаных прадстаўнікоў паведаміць Адміністрацыю аб колькасці праданых экзэмпляраў **«В ы б р а н ы х Т в о р а ў»** Р. Крушыны і аб суме выручэных за іх грошай, пераказаных ці яшчэ непераказаных на конта Выдавецтва. Адміністрацыя згары складае сваю падзяку.

Адміністрацыя

НАШЫЯ ПРАДСТАЎНІЦТВЫ

АНГЕЛЬШЧЫНА:
Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore Park Rd., London, S. W. 6.

АРГЕНТЫНА:
Asociacion Bielorusa en la Argentina, Calle Coronel Sayos 2877, Valentin Alsina, p-cia Buenos Aires.

АўСТРАЛІЯ:
Mr. A. Vasilenia, 39 Edwin St., Croydon, N. S. W.
Mr. A. Maroz, 109 Morrison Rd., Midland Junction, W. A.
Mr. M. Nikan, 14 Steel St., Spotswood—Melbourne, Vic.
Mr. W. Akavity, 80 Tapley Hill Rd., Royal Park, S. A.

БРАЗЫЛІЯ:
Mr. C. Cimafejčyk, Prasa 76, Tiridentens, Curitiba — Parana.

ЗАДЗІНОЧАННЫЯ ШТАТЫ:
Mrs. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave., Chicago 47, Ill.
Mr. B. Danilovich, 303 Howard St., New Brunswick, N. J.
Mr. Ul. Duniec, 814 Brayton Ave., Cleveland 13, Ohio.

КАНАДА:
Mr. K. Akula, 57 Riverdale Ave., Toronto, Ont.

ФРАНЦЫЯ:
Union des Travailleurs Biélorussiens en France, 26, rue de Montholon, Paris 9.
Mr. W. Kasztelan, 33 rue Kleber, Mouvoux (Nord).

Беларускі тыднёвік палітыкі, культуры й грамадзкага жыцця.

Выдавец: Уладзімер Бортнік

РЭДАКЦЫЯ КАЛЕГІЯ

Артыкулы, падпісаныя прэзышчам або ініцыяламі аўтара, не заўсёды выражаюць пагляды Рэдакцыі. Незамоўленыя рукапісы назад не зварочваюцца. Рэдакцыя адказвае на лісты толькі пасля далучэньня паштовае маркі або міжнароднага паштовага купона.